

Hükümetle Şark Demiryolları Şirketi arasında kararlaştırılan itilâfname ile melfufları olan iki adet mektubun tasdikına dair kanun

(Resmî Gazete ile neşir ve ilân : 6/6/1929 - Sayı : 1299)

№ 1501

BİRİNCİ MADDE — Hükümetle Şark Demiryolları Şirketi arasında kararlaştırılan merbut itilâfnamenin imza ve teatisi ile melfufu iki adet mektubun kabulü için Hükümete mezuniyet verilmiştir.

İKİNCİ MADDE — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

ÜÇÜNCÜ MADDE — Bu kanunun hükümlerini İcraya Nafta ve Maliye Vekilleri memurdur.

4 haziran 1929

İTİLÂFNAME

Bir taraftan Türkiye Hükümeti Cümhuriyesini temsil eden Kütahya Mebusu ve Nafta Vekili Recep Beyfendi Hazretleri diğer taraftan Şark Demiryolları İşletici kumpanyasını temsil eden mezkûr kumpanya Meclisi İdare âzasından Mustafa Beyfendi ve kumpanya Baş mühendisi Müsyü Bakl Hükümetle kumpanya arasında muallâk mesailin ve bilhassa kumpanyanın imtiyaz mukavelâtı asliyesinin şeraiti hazırai iktisadiyeye tevfiği için mevadî atıyeyi kararlaştırmışlardır:

MADDE 1 — Kumpanyanın Hükümete karşı borcu 31 kânunuevvel 1926 tarihinde sermaye ve faiz olarak maktuan altı buçuk milyon altın frank tespit ve kabul edilmiştir. Binaenaleyh her iki taraf, esas ve menşei, işbu mukavelenamenin akti tarihinden mukaddem hadis olan her hangi bir hal veya vaziyete atfedilebilecek bütün metalip ve müddeiyattan - işbu hal ve vaziyetlerin ve bilhassa hattın tabii olduğu yeni şeraitin netayıç ve tesirâtı işbu mukavelename tarihinden sonra devamı icap etse bile - sarfı nazar ve yekdiğerini ibra ederler.

Şu kadar ki işbu ibra keyfiyeti hiç bir zaman işbu mukavelenamenin usulen mevkiî meriyete gireceği zemandan sonra hadis olacak her hangi bir hal ve ya vaziyete atfedilebilecek ve elyevmîmer'i mukâvelat ve itilâfat ve diğer ukudata istinaden dermeyan olunabilecek metalip ve müddeiyattan şimdiden ferağatı iddiaya sebep teşkil etmez.

MADDE 2 — Kumpanya 1 kânunsani 1912 tarihinden itibaren Türkiye Cümhuriyetinden gayri Hükümetler arazisi dahilinde işletmiş olduğu aslı veya şube hatlarından dolayı mezkûr Hükümetlerle işletme hesabatını rüyetinden tevellüt edecek netayıcı kendi uhdei mesuliyetine almayı kabul eder.

MADDE 3 — Kırk milyon franklık $\frac{1}{31}$ mart 1894 istikrazı, yeni bir şekli mahsus olan Türk düymatı meyannı dahil bulunduğundan, Hükümet $\frac{1}{31}$ mart ve 9 nisan 1894 tarihlerinde Maliye Nazırı tarafından kumpanyaya gönderilmiş olan iki tezkerenin mevzuu müteallika kalmamış olmasına binaen hükmü olmadığını beyan eder ve işbu istikrazın tesviyesi hususuna dair her hangi bir hükümet, şirket veya şahsı salıs tarafından kumpanyaya karşı vaki olacak bütün müddeiyatın netayıcını üzerine almayı kabul eder.

MADDE 4 — Kumpanya birinci maddede beyan olunan altı buçuk milyon altın fraktan 25 teşrinievvel 1927 tarihinde tediye edilen iki milyondan maadasını bîlâ faiz şeraiti atıye dairesinde tediye edecektir:

İşbu mukavelenamenin tasdiki tarihinden itibaren bir ay zarfında üç milyon altın frank, Birinci tediye tarihinden itibaren iki ay zarfında bir buçuk milyon altın frank;

MADDE 5 — 1/12 kânunevvel 1885 tarihli mukavelenamenin dördüncü maddesi son fıkrası müstesna olmak üzere ve 15 haziran 1909 tarihli mukavelenamenin üçüncü maddesinin B fıkrası yerine zirdeki fıkralar ikame edilmiştir:

Kumpanya 1 kâmunusani 1927 tarihinden itibaren işlettiği şebekei asliye hututundan işletme hasılatı gayri safiyesinden kilo metre başına senevi maktuan on iki bin altın franga muadil bir para alacaktır. Kumpanyanın hissesine düşen kilometre başına senevi on iki bin altın frangın ifrazından sonra hasılatı gayri safiyeinin mütebakisinin yüzde yirmi beşi Devlete ait olacaktır.

İşbu madddeki düsturun tatbiki için Türkiye arazisi dahilinde mevcut şebekei asliyenin hakiki ve topoğrafi tulü nazarı itibara alınacak ve Sirkeci - Yeşilköy hattı iki defa hesap edilecektir.

MADDE 6 — 1 Kânunusani 1927 tarihinden itibaren Alpullu - Kırklareli hattının inşasına dair olan 7/20 kânunevvel 1910 tarihli mukavelenamei munzamının dokuzuncu maddesinde kabul edilen düsturun hasılı altın frank olmak üzere hesap edilecektir.

MADDE 7 — 1 Kânunusani 1927 tarihinden itibaren, Edirne - Karağaç hattına dair olan 3 teşrisani 1917 tarihli mukavelenamei munzamının üçüncü maddesinde kabul edilen düsturun hasılı altın frank olmak üzere hesap edilecektir.

MADDE 8 — Alpullu - Kırklareli hattı için 7/20 temmuz 1910 tarihli mukavelenamenin onuncu ve on birinci maddeleri mucibince kilometre başına kumpanyaya ilk ifraz edilen 5420 frank taksiti senevi, beşinci maddede muharrer hattı aslinin işletme düsturuna ithal edilmiş olduğundan Hükümet bu husustaki bilûmunu taahhüdât ve vecaıpten tamamen beri kılınmıştır.

MADDE 9 — Gerek aslı beşinci maddede derpiş edilen tul üzerinden ve gerek şube hatlarında teftiş masarifi olarak şimdiye kadar kilometre başına Hükümete verilmekte olan senevi ikiyüz yetmiş kuruş, taalluk ettiği sene zarfında tatbik edilen tarihe emsalle zarp edilerek hesap ve tesviye olunacaktır.

MADDE 10 — İşbu mukavelenin 5, 6 ve 7 inci maddelerinde mezkûr düsturların tatbiki, kumpanyanın işletme masrafını kapadıktan sonra masarifi umumiyesine, malzemesinin tecdit masarifine, Alpullu - Kırklareli hattının masarifi tesisiyesi mürettebatı seneviyesine ve nizamnamei dahilisi mucibince muhassas sermayeye verilmesi muktazi faize ve hülâsa bu sayılanların kaffesine mukabil olmak üzere asgarî bir milyon iki yüz yirmi yedi bin yüz elli iki altın frank temin edemediği taktirde, Hükümet esas tarifelere yahut bunların emsaline zaman icrası suretile anıfûlbeyan bir milyon iki yüz yirmi yedi bin yüz elli iki frangın ikmalî için lâzım olan farkı telâhı ettirmeği taahhüt eder. Zammın icrasına kadar noksan mebalîğ intizar hesabına geçirilecektir.

MADDE 11 — Bundan evvelki maddede zikrolunan senevi ademî kifaye mebalîğ intizar hesabına zimmet kaydedilecek ve işbu mukavelenamenin beşinci, altıncı ve yedinci maddelerinde beyan olunan esasların tatbiki üzerine Hükümetin hissesine düşen mebalîğ intizar hesabının tesviyei kat'iyesine kadar aynı hesaba matlup kaydedilecektir. İşbu intizar hesabı her sene, senelik işletme hesabının rüyetinde tahakkuk ettirilecek ve bu tahakkuk neticesinde Hükümetin zimmetinde görülecek mebalîğa kumpanya lehine yüzde beşten faiz yürütülecektir.

İşbu mukavelenamenin tasdiki tarihindeki senei hesabiyeden sonra her senenin kânunusani-sinden itibaren Hükümet hissesinin tediyesine kadar geçen zaman için şirket Hükümete % faiz verecektir.

MADDE 12 — Şirket bu tarihten nihayet 1931 tarihine kadar Türkiye arazisi dahilindeki demir yoluna mahsus ve müstakil bir Türk Anonim Şirketi vücade getirmeyi taahhüt eder .

Diğer taraftan Hükûmet dahi işbu şirketin teşekkül ve faaliyeti ve kumpanyanın mukaveleten haiz olduğu hukuk ve vعاibin yeni teşekkül edecek şirkete intikal ve keza kumpanyanın yeni şirkete kalbi ve nizamnamesinin tadilî için icapeden bütün kanunî müsaadati ita eyliyecektir.

Kumpanya, yeni şirketin teşekkülüne kadar her sene Hükûmete hesabatını verdiği esnada Türkiyedeki işletme faaliyetinin vaziyeti maliyesini müş'ir bir cetveli mahsus tanzim ve takdimini taahhüt eder .

Madde 13 — Şurası bilhassa mukarrerdirki işbu mukavelenamede münderiç altın frank tabiri, mukavelât, ukut ve taahhüdâtı mütekaddimenin tefsiri hususunda ve alelhusus raşa hakkında tarafeynin mütekabil noktai nazarlarını hiç bir suretle tadil edemez.

11 mayıs 1929

Büyük Millet Meclisinin tasdikına talikan Nafia Vekili

Recep

Kumpanya baş mühendisi
Bakl

Meclisi İdare âzasından
Mustafa

NAFIA VEKİLİ MUIITEREMİ BEYEFENDİ HAZRETLERİNE

Ankara, 12 mayıs 1929

Beyefendi Hazretleri;

Zati Âlilerile bugün imza ettiğimiz mukaveleye binaen berveçi zir iki nokta hakkındaki muvafakatimizi arzu teyit ile kesbi şeref eyleriz:

1 — Kumpanya iki sene zarfında Alpullu - Kırklareli hattındaki ahşap traverslerin kâmilien demir traversler ile tebdilini kendi ulhei zimmetine alır.

2 — Kumpanya Meclisi İdare Reisi Sanisi Mr. Devisin hattın her hangi bir noktasından Edirneye inşa edilecek hat hakkındaki 9 mayıs 1929 tarihli mektubu münderecatını teyit eyleriz.

Bilvesile ihtiramatı mahsusamızın lütfen kabulünü rica eyleriz efendim hazretleri.

Kumpanya Baş Mühendisi
Bakle

Meclisi İdare Âzasından
Mustafa

Ankara, 9 mayıs 1929

Vekil Bey,

Şerefyap olduğum mülâkatımızda görüştüğümüz veçhile Hükûmeti Cumhuriyeye arzu edildiği takdirde Yunan arazisinden geçmeksizim hali hazırdaki hattın gayri muayyen bir noktasından Edirneye gidecek bir hat inşası ve buna muktazî sermayeyi koymağa kompanyamızın amade olduğunu beyan ederim.

Malî ve fennî şerait ve zikredilen şube hattının ayrılma noktası Hükûmetle şirket arasında bilâhere tespit edilecektir.

İşbu beyanatın tarihinden itibaren üç sene zarfında Hükûmetin talebi üzerine bu şube hattı inşa edilirse yeni hattın işletme imtiyazı bize verilecektir. Elyevm işletmekte olan hutut ile aynı zamanda nihayet bulacaktır,

Tazimat . . . . .

Şirketin reisi sanisi

Devîs

<i>Cümhuriyet Reisliğine yazılan tezkerenin tarihi ve numarası</i>	:	<i>2-6-1929 ve 1/36</i>	
<i>Bu kanunun neşir ve ilanı Başvekilliğe bildirildiğine dair Cüm. Reisliğinden gelen tezkerenin tarihi ve numarası</i>	:	<i>4-6-1929 ve 4/270</i>	
<i>Bu kanunun müzakerelerini gösteren zabıtların cilt ve sayfa numaraları</i>	:	<i>Cilt</i>	<i>Sayfa</i>
		<i>1</i>	<i>96</i>
		<i>11</i>	<i>36</i>
		<i>12</i>	<i>169,219,231,236-238</i>
<i>Bu kanunla ilişkili olan kanunların numaraları:</i>			